

ZADNJE POTEZE PROFESIONALNIH POLITICARJEV.

DOBRIKAJO SE KONZUMENTOM IN FARMARJEM.

Velebizniško časopisje pa krepko pomaga pri teh potezah.

Chicago, Ill. — Konzumentje tožijo zaradi druginje, farmarji pa zaradi padanja cen žitu. Profesionalni političarji pa hočejo zadovoljiti konzumente in farmarje. Seveda je to težka reč za navadne ljudi, ali kar se drugim ljudem zdi težka naloga, je to za profesionalne političarje igrača.

Navadnim ljudem je jasno, če cene poljedelskim produktom padajo v trgovini na debelo, tedaj bi morale logično pasti tudi cene v trgovini na drobno. Ako pa cene poljedelskim produktom ne padejo v trgovini na debelo, tedaj ne morejo logično pasti v trgovini na drobno.

Ali biznis se ne ravna po logiki. Njegovo stremiljenje gre za tem, da odere kmeta kot konzumenta, delavca pa kot konzumenta. Vrag je pa ta, da smo zdaj že konec volilne kampanje in da pojdejo v terek volilci na volišče. Delavci zabavljajo in groze, da bodo glasovali za opozicijske kandidate in da porazijo kandidata, ki so jih postavili republikanci in demokratični profesionalni političarji, ki so se sešli na konvenciji republikanske stranke v Chicagu in na konvenciji demokratične stranke v San Franciscu. Tako pa groze tudi kmetje. Profesionalni političarji so torej v skrbeh, ki tako silo drug drugega ponižava, dekta privatnih bizniških interesov. Torej se mora nekaj zgoditi, da se znešajo volilci.

In tako se je zgodilo, da zdaj kriči velebizniško časopisje, da pada cena sladkorju, mleku in moki. Na drugi strani pa vpije, da se podraži pšenica, ker jo farmarji drže doma in nečejo poslati na trg. Kako se bo to zgodilo, da pada cena moki, če cena pšenice pleže navzgor, je seveda za navadne ljudi nerešljiva uganika. Seveda je to velika uganika, ki se pa lahko reši, če se pogleda za kulise privatnega velebiznisa. Rešitev uganke je, da konzumentje ne bodo dobivali prav nič ceneje moke, farmarji pa tudi ne centa več za pšenico. Privatni bizniški interesi so že zdavnaj pokupili pšenico in masekateri kmet je nima zdaj toliko, da bi iz nje naredil en mernik moke. Kadar se privatni bizniški interesi poleste pšenice, tedaj je jasno kot beli dan, da cena moki ne bo padla, ampak se moka najbrž še podraži.

Take vesti, kot jih zdaj prinašajo velebizniški listi zadnje dni pred drugim novembrom o padanju cene za moko in povišanju cene za pšenico, niso drugača kot dobro premišljene poteze, ki imajo namen znežati volilce.

ŠESTKRAT JE POSKUSILA IZVRŠITI SAMOMOR, PA NI ŠLO.

Philadelphia, Pa. — Sodnik McLeary je obsodil gđ. Marie Blanche Rau na deset dolarjev denarne globe, ker je šestkrat skušala izvršiti samomor.

Arretiral jo je detektiv Asher na zahtevo pomorskega Harry Kohna, ki je detektivski rekel: "Sledim ji dve uri in šestkrat sem jo že potegnil izpred avtomobila. Zdaj sem se pa naveličal tega dela. Tukaj jo imate."

Ko jo je sodnik vprašal, zakaj je hotela izvršiti samomor, je odgovorila, da se ne spominja svojih dejanj.

SEISMOGRAFI JE ZAZNAMOVAN VAL POTRES.

Washington, D. C. — Seismograf na univerzi v Georgetownu je zaznamoval potres, ki je bil oddaljen od mesta 4.800 milj. Zemlja se je tresla devet in trideset minut in sodeč po aparatu, je bil potres katastrofalen.

JEKLARSKI TRUST VPOSTAVI 12-URNI DELAVNIK; ARMADA BREZPOSELNIH.

Hammond, Ind. — Inland Steel Co. v Indiana Harborju, ki je v zadnjih osemnajstih mesecih obratovala svoje jeklarne s tremi osemurnimi delavniki, naznanja, da se vrne nazaj k staremu dvanašnjurnemu delavniku. Druge družbe tudi naznanjajo, da uvedejo stari deseturni delavnik. Vzrok: Ulice so polne brezposelnih delavcev in jeklarskim magnetom ni treba, več skrbeti, kje dobe delavce, ki bodo garali po 12 ur.

ANGLEŠKI RUDARJI DO DO ZOPET GLASOVALI.

Stavka bo trajala še en teden, dokler ne bo znan rezultat splošnega glasovanja.

BITKA MED CIVILISTI IN POLICIISTI V GLASGOWU.

London, 29. okt. — Delegatje rudarjev so večeraj sprejeli pravni načrt za končanje rudarske stavke. Položaj je zdaj tak, da bo stavka rudarjev končana proti koncu prihodnjega tedna, ako rudarji odobre pravni načrt pri splošnem glasovanju. To je bil sklep delegatov, ki nočejo prevzeti odgovornosti, da bi sami pozvali rudarje nazaj na delo. Delegatje so izjavili, da bodo priporočili rudarjem, naj glasujejo za načrt.

Vse podrobnosti pravnega načrta še niso znane, toda po glavnih točkah je sodeči, da je bil odločen kompromis kakor je bilo pričakovati tisto minuto, ko so rudarji privolili v pogajanja z vlado.

Načrt določa, da rudarji brezpogojno dobe zahtevana dva šilinga do Novega leta in potem bo novi mezdni odbor odločil o mezdah, ki se bo ravnala po razmerju produkcije in dobička v premogovni industriji. V pogodbi je tudi točka, da imajo rudarji pravico do svojega zastopstva v mezdnem odboru in smejo odločevati v vprašanju svoje mezde in profita lastnikov rogov. S tem je deloma priznan princip sodelovanja delavcev v upravi industrije. Pogodba tudi določa, da v slučaju naraščajoče produkcije se avtomatično povišuje meza vsak mesec, nasprotno pa, ako produkcija pada, se v tem razmerju znižuje plača.

Splošno glasovanje v Rudarski zvezi o novi pogodbi se bo vršilo v ponedeljek in izid glasovanja ne bo znan pred sredo ali četrtkom. Rudarji imajo torej zadnje besedo in vse je odvisno od njihovega glasovanja.

Glasgow, Anglija, 29. okt. — Policia je večeraj zjutraj ob dveh zalotila četo oboroženih civilistov, ki so se vadili v orožju blizu Bothwella, osem milj južnozhodno od Glasgowa. Orožne vaje so se vršile v gosti megli. Vnela se je bitka, v kateri je bilo izmenjanih več strelcov; eden policaj je bil težko ranjen. Več civilistov je bilo aretiranih.

London, 29. okt. — Rudarji v South Walesu izjavljajo, da bodo glasovali proti kompromisu, katerega so sprejeli njihovi delegatje v konferenci v vlado za končanje stavke.

POLICIJA V LETALU — NAJNOVEJŠA ZAHTEVA.

River Forest, Ill. — Policijski načelnik F. W. Laatz je v letalu napravil polet prek River Foresta in Oak Parka. S tega poleta se je vrnil tako navdušen, da zdaj zahteva, da občina nabavi eno ali več letal, da policija ložje patrolira po občini. Policijski načelnik seveda ni razkril, kaj misli loviti v zraku in slišati sq krik. Kmalu za tem pa pade v vodo. Tam, kjer se je dogodila nesreča, vodi navpični jamič, 276 čevljev globok, v drug rudniški hodnik, kateri je pa zalit z vodo. V jamiču je voda globoka do trideset čevljev. Najli so potapljača, pa tudi s čolnom iščejo njegovo truplo, toda iskanje ni do zdaj prineslo uspeha.

MANIPULACIJE ZA ODRŽANJE VISOKIH CEN.

SKLAD \$70.000.000 ZA IZVOZ BOMBAZA.

S takim priporočilom prihaja bivši governor R. I. Manning.

Little Rock, Ark. — R. I. Manning, bivši governor Južne Karoline, priporoča, da se nabere sklad \$10.000.000 in ustanovi korporacija, ki naj financira izvoz bombaža. Po njegovem mnenju se naj izvažajo le bombaži slabše vrste v tujezemstvo. Bombaž slabše vrste je po Manningovem mnenju le izguba za ameriške nasadnike. Tako je govoril Manning na shodu bombažnih nasadnikov. Za njim je govoril Nathan Odams iz Texasa, ki je priporočal, da naj bankirji v južnih državah financirajo nasadnike, ki se pečejo s pridelovanjem bombaža, da lahko bombaži odtegnejo trgu.

Taki govori pokazujejo, da šlovek ne potrebuje prav veliko modrosti, da postane governor. Poznati mu ni treba niti sedanega sistema blagovne produkcije in distribucije.

Če bi se res uresničilo priporočilo bivšega governorja Manninga, kar bo zelo težka reč, ker je v tem skladu za ustanovitev korporacije šole \$912.000, ali bi res prodajali bombaž slabše vrste tovarnarjem v tujezemstvu?

Bombaž slabše vrste ne pride laje le v Ameriki, ampak tudi v Egiptu, Indiji, Mehiki in še v raznih drugih krajih. Dokler pa iz drugih krajev prihaja bombaž slabše vrste ceneje na trg kot ameriški, toliko časa ga ne bodo kupovali tujezemski tovarnarji.

Tovarnarji v tujezemstvu znajo ravno tako dobro ločiti slab bombaž od dobrega kot ameriški in niso tako neumni, da bodo slab bombaž plačevali drago, če ga lahko drugje dobe ceneje.

Governorjev načrt le tedaj lahko uspeva, če se ameriški bombaž slabe ali dobre kakovosti prodaja ceneje na tujezemskem trgu kot bombaž iz drugih krajev. To se pa ne more zgoditi na drug način kot na troške ameriškega konzumenta. To pomeni, da se morajo vsi izdelki iz bombaža v Ameriki in za ameriško ljudstvo tako podražiti, da se ne izravna le izguba, ki jo imajo z bombažem na tujezemskem trgu, ampak da niso še lep dobiček, kajti biznis za šalo ne podzvam nobene akcije, ampak kar stori, izvrši zaradi profita.

Z drugimi besedami povedano, bi se zgodilo to, kar se je v nekdanji množični državi zgodilo s sladkorjem, le da je metoda druga. Še pred dvajsetimi leti so morali v množični državi, dasi je bila na glasu, da producira največ sladkorja, kot ga potrebuje ljudstvo, plačevati ljudje kilogram sladkorja po 45 do 48 krajcarjev, ko so na pr. sladkor iz množične monarhije prodajali v Carigradu po šestnajst krajcarjev, v Indiji pa 18 do 20 krajcarjev kilogram. Dobitek od tega so pa imeli le tovarnarji, prekupci in meštarji, med tem ko je moral kmet skoraj zastopati prodati sladkorno peso. Odrta sta bila torej kmet in konzument.

PROFESOR JE PADEL V RUDNIK.

Pennsylv., N. Y. H. C. Schmidt, profesor geologije, je vodil večje število dijakov v zapuščenem rudniku, v katerem so nekoč kopali bakreno rudo, da jim razloži formacije zemlje. Stopal je pred dijakom z lučjo na glavi. Naenkrat pa je dijak videl, da je svetilka zletela v zrak in slišali sq krik. Kmalu za tem pa pade v vodo. Tam, kjer se je dogodila nesreča, vodi navpični jamič, 276 čevljev globok, v drug rudniški hodnik, kateri je pa zalit z vodo. V jamiču je voda globoka do trideset čevljev. Najli so potapljača, pa tudi s čolnom iščejo njegovo truplo, toda iskanje ni do zdaj prineslo uspeha.

VELIKA INDUSTRIJALNA KRIZA V MEHIKI; STAVKA SE RAZŠIRJA.

Mexico City, Mehika, 29. okt. — Stavke so izbruhnile v Vera Cruzu, Pueblu, Quaretaru, Tampicu, Progressu in v mnogih mestih. Tukajšnji listi pišejo, da stavka postaja generalna in da ima politični značaj. Voditelji Mehike delavske federacije izjavljajo, da stavke izvirajo iz lokalnih razmer. Delavstvo v Mehiki se je zbudilo in zahteva svoje pravice.

PRETEP RADI MacSWINEYEVEGA TRUPLA.

Odrdba vlade, da odrine parnik s truplom direktno v Cork namesto v Dublin, je izvala kraval.

SINFAJNOVEO OBDOJEN NA SMRT.

London, 29. okt. — V pristanišču Holyhead so bili snoči izgribi na pomolu med sorodniki pokojnega MacSwineya in policisti. Vlada je odredila, da se truplo naloži na navadni poštni parnik, ki plove naravnost v Cork, medtem ko so sorodniki zahtevali, da vza-mejo truplo s sabo na drugi parnik, ki je bil namenjen v Dublin. Protest sorodnikov in drugih pristavev umrlega župana iz Corka ni seveda nič pomagal in policija je po kratkem kravalu vrgla Iree s pomola. Truplo je bilo nato naloženo na parnik, ki je odplul s vojaškim spremstvom proti Corku kamor je došel danes zjutraj.

MacSwineyevi sorodniki so odšli z drugim parnikom v Dublin.

Dublin, 29. okt. — Med tukajšnjimi sinfajnovci je zavladala velika razkačenost, ko so izvedeli, da je angleška vlada ukazala odpeljati MacSwineyovo truplo naravnost v Cork. Pogrebne manifestacije bodo morale valed tega izostati, toda delavske organizacije so sklenile zastavkati za štirindvajset ur. Danes se vrši v Dublinu generalna protestna stavka.

London, 29. okt. — Irei v Londonu so priredili večeraj velikanske pogrebne demonstracije mrtvemu županu iz Corka, ki je umrl na 74. dan njegove gladovne stavke. Malo je bilo angleških največjih generalov in državnikov, ki so imeli tak pogrebni spre-vod kakor ga je imel irski republikan na svoji zadnji poti iz Londona. Udeleženci so bili kajpada Irei, ki bivajo v Londonu in bližnjih krajih, toda spreveda so se udeležili tudi načelniki treh londonskih občin; mnogo liberalnih Angležev in navzoči so bili delavski voditelji Henderson, Clynes in Adamson. Dalje so bili navzoči vsi mestni svetovalec in drugi uradniki — sami sinfajnovci — iz Corka, mnogi člani irskega parlamenta in drugi sinfajnovski voditelji, ki so prišli iz Irske, da se udeležijo demonstracij.

Bile so demonstracije, kakršne bi bile nemogoče na Irskem, toda izvršile so se v areu Anglije in prav pred nosom angleške vlade v Londonu. Demonstracije so prišle s ceremonijami v katoliški katedrali sv. Jurija v Southwarku, v kateri je škof Cotter iz Portsmoutha pel peto mašo zadušnico.

Sodeloval je tudi škof Amigo iz Southwarka, nadškof Mannix iz Avstralije in nadškof Kenaly iz Indije. Vojski irske republikanske armade so tvorili častno stražo ob rakvi. Prišli so iz Irske v civilnih oblekah, toda med ceremonijami v cerkvi so vrgli civilno obleko raz sebe in stali so v puntarskih uniformah, ki pomenijo smrtno kazen, ako se pojavijo na javnem mestu v Dublinu ali kjerkoli na Irskem. Pogrebni spre-vod iz cerkve do postaje je trajal dve uri; 10.000 oseb je korakalo za krsto in vsi so imeli republikanske znamenja na prsih; na čelu spre-voda je bila velika četa duhovnikov z omenjenimi škofi in nadškofi. V pohodu je bilo 29 sinfajnovci. (Dalje na 3. strani.)

NA LUZITANUJI JE BILA UKRANA MUNICIJA.

TAKO IZJAVLJA MALONE, GOVERNESKI KANDIDAT FARM-DEL. STRANKE.

V volilnem boju prihajajo na dan stvari, ki bi drugade ostale več let prikrita.

New York, N. Y. — Dudley Field Malone, governerski kandidat farmarske-delavske stranke in bivši poveljnik newyorškega pristanišča, je izjavil na shodu volilcev, da je bilo na Lusitaniji, ki jo je potopila nemška potapljača, vkreanih štiri tisoč dve sto zabojev nabojev za britsko vlado, v katerih je bilo skoraj enajst ton črnega amonitka. To je povedal govornik, ko se je dotaknil obtožbe proti senatorju La Follettu, ki je svoječamo izjavil, da je bilo na Lusitaniji vkreano razstreliva za britsko vlado.

Kadar zapisnik Wilsonove administracije postane odprta stvar zgodovine, je izjavil Malone, "tedaj bo svet realiziral, da ni nobena vlada povzročila takega tlaka in tajnosti napram ljudstvu." Ko se je vršila obravnava proti senatorju La Follettu pred senatnim volilnim odborom, je oporočal zahteval od zakladniškega departamenta kopijo poročila o tervoru, naloženem na Lusitaniji, ki ga je izdal poveljnik newyorškega pristana. Zakladniški departament mu je svetoval, naj se obrne na državni departament in državni departament je odklonil zahtevo na podlagi, da je poročilo del tajnega arhiva.

Zgodilo se je, da sem bil jaz napisal poročilo o Lusitaniji, kajti preiskal sem Lusitanijo službeno kot poveljnik newyorškega pristanišča.

In ko je predsednik Wilson pisal svojo drugo famozno noto o Lusitaniji nemški cesarski vladi, da Lusitanija ni bila oborožena, jo je pisal na podlagi dokazov, zbranih po meni.

Z morega vidika ni moglo brezobzirno nemško bojevanje s potapljači upravičiti washingtonsko administracijo, da je preganjala senatorja La Folletta, ker je govoril resnico, ravno tako ni mogel nemški militarizem služiti kot izgovor, da se ne more ameriškemu ljudstvu povedati, kaj je bilo na Lusitaniji naloženo, ko je bila potopljena.

Ko sem slišal, da senatorju La Follettu ni bil dovoljen dostop do mojega poročila, sem obvestil njegovega advokata in povedal njegovemu advokatu, da naj obvesti vlado, da bom prišel, da tako podprem senatorjevo izjavo, da ne bom molčal in gledal, kako moža približuje na križ. Potem so odlagali obravnavo od tedna do tedna in končno so jo zavrgli.

Predsednik Wilson je bil popolnoma v pravem, ko je odbil nemško obtožbo, da ni bila Lusitanija oborožena. Oborožena ni bila. Toda administracija ni bila v pravem, ko je skušala od javnosti odvrti poznanje vseh faktov, ki se nanašajo na zadevo Lusitanije.

JUTRI SE VENE CENTRALNI ČAS.

V nedeljo zjutraj ob dveh se kazale na uri pomakne eno uro nazaj in Chicago bo zopet imel stari centralni čas, katerega so pokvarili žikaški bankirji v zadnjem avgustu, ko je bila na njihov pristnik sprejeta mestna postavaz "prihranitev dnevnih svetlobe". Ne pozabite torej uravnati ure, da ne bo zmešnjave. V terek pa glasujte proti tej bankirski postavi, da ne bodo več pomikali časa naprej in nazaj kot služi njihovim interesom.

VREME.

Chicago in okolica: V nedeljo nestalno. Lahki, menjajoči se vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 39, najnižja 31. Sonce izide ob 6:19, zaide ob 4:58 (pravi, centralni čas).

NAČRT ZA VELIKE DEMONSTRACIJE ZA MIR Z RUSIJO.

Pariz, 29. okt. — Francoska socialistična stranka in Splošna delavska zveza sta izdelali načrt za protestne shode in demonstracije po vseh mestih Francije proti nadaljni intervenciji francoske vlade v notranje zadeve Rusije. Delavstvo Francije zahteva definitivni mir s sovjetsko Rusijo.

ANGLIJA BO ČRTALA DOLGOVE ZAVEZNIKOV?

Parizski žurnal piše, da bo po načrtu Anglije obvela butera vseh stroškov vojne na račun Amerike.

ANGLEŠKA VLADA JE ZASE REVIDIRALA MIROVNO POGODBO.

Pariz, 29. okt. — "Information", glavni finančni žurnal v Franciji, piše, da na pariški borzi prevladuje splošno mnenje, da namerava Anglija anulirati vojne dolgeve zaveznikov. Črtanje dolgov se bo izvršilo na tak način, da Združene države ne dobe nazaj svojih posojil in vsled tega bo Amerika neizogibno trpela vse stroške velike vojne.

Omenjeni list se bavi z najnovejšim korakom angleške vlade, ki je obvestila Nemčijo, da Anglija, kar se nje tiče, ne bo izvajala konfiskatoričnih odločb v versalski pogodbi. Te določbe se glase, da imajo zavezniški pravice zapleniti lastnino na nemških tleh, da se naplačajo za odškodnino, ako ne bo leta plačana v določenem času. Ta odlok Anglije je povzročil veliko razburjenja v Parizu; francoska vlada se boji, da bo zdaj Nemčija apelirala na Francijo, da naj tudi ona opusti dotične določbe v mirovni pogodbi.

Dalje je angleška vlada obvestila Francijo, da ne bo tirjala od nje zastalnih obresti od vojaških posojil.

"Logični rezultat — piše list — popolnega anuliranja vojaških dolgov od nje ako se sedinijo zavezniški za ta korak, da Amerika ne bo več svetovni upnik."

STAVKA RUDARJEV V SEVERNEM COLORADU.

Milica na potu v stavkovni okraj, dasiravno ni najmanjših nemirov.

Denver, Colo. — Dva sto milicarjev se je odpeljalo v rudniški okraj v severnem Coloradu, kjer so zastavkali rudarji. Milica je odposlal governor Soup, dasiravno ni najmanjših nemirov v stavkovnem okraju. Predno so je milica odpeljala, je governor dejal, da je stavka nelegalna in da bo za vsako ceno vzdržal red in mir.

Njegove besede so napravile zelo slab vtis med organiziranimi delavci. Voditelji strokovno organiziranega delavstva pravijo, kako more governor govoriti, da je treba vzdržati za vsako ceno red in mir, če ni prišlo do nemirov, ker red in mir že postojita. Kdo je governorju povedal, da pride do nemirov, če ne odpolije milice v stavkovni okraj?

Po izjavi odborikov rudarske organizacije U. M. W. of A. je zastavkalo več kot dva tisoč rudarjev, kor se premogovniški podjetniki niso ozirali na zahteve rudarjev in so odklonili z ufini pogajanje o spornih zadevah. Če je kdo postopal nepostavno, so to storili premogovniški podjetniki in ne rudarji.

Če bodo delavci in farmarji v Coloradu pametni, bodo prav lahko obračunili v terek na volišče s governorjem in profesionalnimi političarji demokratske in republikanske stranke, kajti odreditve milice v stavkovni okraj, kjer vlada nastopa mir in red, govorci dosti jasno, kaj imajo delavci pričakovati, če volijo v terek podpornike velikega privatnega biznisa v postavodajne shode in javne urade.

PROSVETA

GLASLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Reklame se ne vrnejo.

Naročnina: Zedinjena država (vključno Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.00 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vsa, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2687 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.00, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (November 1-25) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je o tem davkom pobliž sporočilo. Prosimo, da se vam ne uprejo list.

PODKUPOVANJE S SVILENIMI NOGAVICAMI.

V New Yorku postoji "Društvo za poštene volitve". Člani tega društva so opazili pri zadnji registraciji, da je bil kapitan volilnega okraja neke stare stranke v zvezi z žensko dodeljeno h komisiji, ki je registrirala volilce. Ta ženska je položila eden, dva, tri ali štiri prste na ročaj, kadar se je prišla registrirati volilka. Tako je s prsti pokazala, h kateri stranki pripada volilka. Kapitan je gledal na prste in kadar je bilo treba, je pristopil k volilki in jo obdaril s parom svilenih nogavic.

"Društvo za poštene volitve" vzklika prestrašeno, če se ženske lahko dosežejo s svilenimi nogavicami, kaj naj pričakujemo, če bi kdo delil svilene čipke ali pa kožuhe iz sobolovine?

Društvo naj se nikar ne vznemirja! Volilci niso nič boljši. Kdor je opazoval volitve, je lahko videl na svoje oči, da je agitator starih strank pogostil včas volilce s pi-jace ali pa smodkami, od katerih je pričakoval, da jih pridobi za svojo stranko.

S takim ravnanjem je agitator pridobil mogoče par volilcev, vseh pa ni nikdar pridobil. Tisti, ki so volili za radi one smodke po želji agitatorja, so bili politično nezavedni ljudje, katerim je vseeno, če je izvoljen Peter ali Pavel, dokler imajo poln želodec.

Med ženkami je seveda tudi tako. Vse ženske vendar ne pripadajo iz prepričanja k eni ali drugi stranki, ampak med njimi so politično nezavedne ženske kot so med moškimi nezavedni volilci.

Ampak "Društvo za poštene volitve" je pozabilo povedati, da le agitatorji starih strank love volilce s podkupovanjem, med tem ko socialistična stranka, delavska, farmaška stranka in "Nestranska liga" apelirajo le na zavednost volilcev in ne skušajo z darovi pridobiti volilce zase. Agitatorji starih strank se tudi ne bodo odvaldili podkupovanja volilcev, čeprav "Društvo za poštene volitve" pretaka debele solze o volilni korupciji, ki se je zajedla v stari stranki. Odvaldijo se pa lahko volilci sprejemati darove. To se pa ne bo doseglo s pretakanjem solz o politični korupciji, ampak doseže se lahko le s podukom volilcev.

In dokler ne bo med volilce prodrla zavest, da so podobni Ezavu, če zaradi malega daru glasujejo za stranko, ki jim jo je priporočil agitator, izročil jim dar, toliko časa bodo agitatorji starih strank z uspehom podkupovali volilce.

Vpliv kute in talarja. — Na Dunaju je okoli 309,000 delavskih žen. Od teh žen je oddalo za krščanske socialce — z drugimi besedami za klerikalce — svoj glas 142,000 delavskih žen.

Povprečni Američan, ki ne ve, da se pod imenom krščanskega socializma skrivajo pristni klerikalci, največji reakcionarji, ki žele za vsako ceno zopet spraviti spodene Habsburžane na avstrijski prestol, misli, da so te ženske glasovale za socializem s pridržkom, da mora biti ta socializem krščanski. Seveda je to velika zmotna! Ženske, ki so na Dunaju glasovale za krščansko socialno stranko, niso oddale svojih glasov za socializem, ampak so enostavno glasovale za obnovo avstrijske monarhije po načrtu, kot so ga izdelali voditelji klerikalcev — škofje, nadškofje, kardinali in papež.

Da je bilo toliko glasov oddanih za krščanske socialce na Dunaju, je pa skrbela spovednica. Ljudstvo na Dunaju je sestradano, obrnilo se je za pomoč na vse strani, toda pomoči ni bilo od nikjer. Ženske so pa podvržene sugestiji, posebno taki sugestiji, ki prihaja od ljudi, bahajočih se, da imajo v svojih rokah ključ do nebeskih vrat. In ta položaj sta izbrala kuta in talar v spovednici. Priporočila sta žrtvam habsburške avtokracije in klerikalne bisge, da je bila svetovna vojna božja kazen za storjene grehe in če zdaj ne volijo tako, kot jim ukaže ta kuta in talar, bodo še po smrti delale pokoro za svoje grehe v peklju. In ker sedaj žive v peklju, so ženske ubogale kuto in talar. To je logična razlaga, zakaj je na Dunaju tako veliko število žensk glasovalo za klerikalno stranko,

DOPISI.

Prolet, Ill. — Od tukajšnjih Slovanov se le malokdaj kaj sliši. Vhodila dobrega ali slabega, se manj pa od Slovencev. Vselej tega tudi jaz ne bom veliko poročal, ker so moje roke preokorne in tudi utrujene od vsakdanjega dela.

Tukajšnje tovarne odslavlajo pri enih vratih delavce, pri drugih jih pa zopet vposlujejo — razumno da za polovico manjše plače. Tak je sedanjí sistem, tak je položaj delavstva. Sedaj se marsikdo spomni, kako bedasti so bili dotični, ki so kričali na vse pretege, "kaj nam hoče organizacija, saj oni, ki so organizirani sami ne prejemajo tako velike plače kot mi, in poleg tega nam ni treba plačevati članarine". No sedaj pa tudi zasluska nimate in ste že lahko sprevideali, "kaj nam hoče organizacija."

Se eno priliko imamo, da lahko izboljšamo naš bedni položaj, namreč drugega novembra t. l. In na ta dan lahko še največ pomagamo, da si izboljšamo naše razmere in zadamo še kaj več davec vsem nasprotnikom delavstva. Sicer ni delavec naj se udeleži volitev in naj odda svoj glas kandidatom, katere so postavili politično organizirani delavci. In ne samo delavci, ampak tudi farmarji, ki so ravnotako izkoristeni kot delavci in v nekaterih ožirih še bolj kot delavci sami, naj se udeležijo političnih prihodnjih volitev in naj oddajo svoje glasove kandidatom, katere so postavili sami, organizirani v farmarski politični stranki, ali pa skupno z delavci! Le na ta način moramo upati, da bodo razmere za delavce in farmarje take, kot se spodobijo za človeka in prostega državljana. Zdr. dr. Jav. Le na ta način moremo pričakovati izboljšanje splošnega položaja, le na ta način lahko odpravimo splošno izkoriščanje ljudstva od peščice teleprofitarjev in milijarderjev. Pozivljem se enkrat vse zavedne delavce, udeležite se prihodnjih volitev, oddajte glasove kandidatom, o katerih ste prepričani, da bodo zastopali vaše interese, in tovarne delavstva in ne interese finančnih mogotcev, velebankirjev in sploh ljudskih glajav. In ti so samo oni, katere so postavili delavci politično organizirani in noben "delavski prijatelj".

Nadalje moram tudi omeniti, da smo se tukajšnji rojaki zavezali za nesrečnega rojaka Johna Kočevarja, ki se nahaja v Telfurde, Colo. v okrajni ječi pod udolnom obdolžen umora. Ko sem prebital tozadevno prošnjo v Prosveti in pojasnilo gl. predsednika SNP sem se obrnil na tukajšnje rojake s prošnjo, da bi pripravili vsak po svoji moči, da se najame dobrega advokata ki bo zastopal pri obrambi omenjenega nesrečnega rojaka. Pri tem delu sta pomagala tudi društvena brata F. Muhich in Gaje Murus. Prišpevali so sledeči: Po \$1: F. in Agnes Franko, F. Muhich, F. Virant, F. Volgemut, J. Metelko, M. Iljahnčič, Adam Brozovič, R. Vinovich, Steve Dejanovich; po \$5: Romi Sepič, George Mamula, Gaje Maroš, Božo Mamula, Diek Butkovič, George Kozma, Math Kosich, Lina Čemik, Lovrene Bruketa, Alois Manjas, Radej Mamula in Joe Kočevan; po \$25: Josip Matkovič, in Jakob Sepič. Skupna vsota \$16.50; kar to vso sem poslal na gl. urad SNP v prepričanju, da bo gl. urad skrbel, da pride denar v prave roke. — V imenu nesrečnega rojaka Johna Kočevarja se najskrenejše zahvalim vsem darovalcem za prostovoljne prispevke kakor tudi mojim pomočnikom. — F. Franko, nabratelec.

Detroit, Mich. — O delavskih razmerah ne bom dosti poročal, ker jih ne moram hvatati, grajati pa še skoro ni vredno, ker mi ne pomaga. Gospodje velepodjetniki so tukaj le preveč milosrdni. Kadar se jim le poljubi, pa nam dajo "počitnice" in vržejo delavce na cesto in same milosti. Tukaj je sedaj že na tisoče delavcev brez dela.

Draginja pa le teze navzgor. Z dvema dolarjema na dan se neženjen komaj izhaja, kako pa shaja družinski oče, mi je pa sploh uganka. Vsakdo si lahko predstavljaja, kako je očetu ali materi, ko otroci jokajo lačni in prosijo kruha, katerega jim pa ne more dati.

Rojaki, kako ste se pa pripravili za volitve, ki so pred durni? Vsek zaveden delavec bi moral oddati svoj glas kandidatu, ki prihaja iz naših vrst. Kateri pa se vendar? Aha, že vem, kaj smo zadnjič videli njih aliko v slovenskem listu, ki je glasilo "slovenskih svobodomiselnih delavcev v Ameriki" in ta list bo vendarle priporočal one, ki stojijo na strani delavcev, ker vendar podpirajo in vzdržujejo izključno delavci ta list in med katerimi sem tudi jaz. Ta list, ki bi moral pokazati za koga je in za koga se bori, pa nam pokaže to lepo stran, da ni za delavstvo pač pa za \$4 in na kako lep način. Kar ti prirogovali nekega lepega dne z glasom in aliko na celi strani Hardinga in njegovega pobočnika Coolidgea in priporočajo, da naj Sloveni glasujejo za ta dva kandidata. Toda to še ni vse. Posvešče skoro polovico lista republikanski stranki. Uredništvo se opravičuje, če da je le oglas. Toda to pa ni resnica, kar lahko potrdi na tisoče delavcev, ki so bili prevarani vsled slabih oglasov in pri političnih oglasih je pa še to, da naravnost priporočajo stranko, ki zatira delavstvo z vsemi sredstvi. Politični oglasni in trgovski, to je velika razlika, tako velika kot noč in dan.

In mnogi se bodo, ravnali po tem oglasu. Kajti pred par dnevi sem se sestal z nekimi rojaki in med drugimi je prišlo tudi do pogovora o prihodnjih volitvah. In ko zovem, da je državljan, ga vprašam, za koga bo volil, in ta rojak mi odgovori, da bo volil za republikansko stranko. Vprašam ga zašedeno, ali se ne smatra za delavca in zakaj kot tak ne bo volil Debsa. Ta rojak mi na to odgovori, da on ne ve, da Debs kandidira, ker on tega ne opazi v svobodomiselnem listu, na katerega je naročen, in ta list je vendar delavski list in kar on priporoča, smatra, da je vse dobro, in da o Debsu še ni opazil ničesar v tem listu, pač pa veliko pohvale o Hardingu in Coolidgeu in da sta ta dva po mnenju lista G. S. velika prijatelja delavcev.

Da rojaki, iz tega se razvidi, kako vplivajo listi, ki prinašajo take oglase na svoje čitatelje. Kajti te vrste oglasov izidejo, saj na vsakih štiri leta enkrat in za take se vsakdo zanima in ga vestno prečita, češ, kaj pa sedaj pišejo in marsikoga premotijo, ker so tako umetno sestavljeni.

Poleg tega se mi pa še to vidi najbolj čudno, da svobodomiselni list priporoča onega, katerega priporočajo tudi v cerkvah, kjer dan na dan grdnjo, da naj pobožne dušice volijo Mr. Hardinga, kajti on je človek, ki stoji na strani cerkve in obče vseh ver. To ni nikakor v soglasju s svobodomiselnim listom.

V kolikor se pa tiče člankov v listu, moram izreči vso čast uredniku ker jih je sestavljal tako podučljivo in zanimivo. Kajti veliki rojakov, ki so čitali te članke, so se jim odprle oči in sprejeli, kateri listi so v resnici delavski.

Sploh si jaz predstavljam ta list kot kako židovsko kramarjilo, v kateri se dobi vse od zlatega prstana do kotliča za "moonshine".

Je tega jaz razvidim kot velika večina tukajšnjih rojakov, da sta samo dva prava delavska lista namreč Prosveta in Proletar.

H koncu opozarjam vse napredne rojake ter jih svarim, da naj se ne ozirajo na take oglase na volilni dan. — Steve Bajec.

Is Clevelanda, O. — Politika, Harding, Cox, Liga narodov in tako važno vprašanje clevelandskih Slovencev kot pa, koliko stane tona ... koliko stane sodi, "ali si ga ti kaj naredil," "po čim bo kvart," itd. To nas zanima najbolj. — Mesto da bi čitali časnike, obrabimo grozdje. In mesto, da bi reševali važna vprašanja, "ga pa prešamo" in potem "ga" bomo pili, pa naj vlada Harding, Cox ali pa Vrangeli.

Nekoč smo zbirali akadi, da vsako slovenski narod zasužnjuje pod tujim narodom. Ali kaj pomaga, ker ta narod si ne zna in si nede sam pomagati. Kako bomo pa mi pomagali?!

Ko je Lincoln osvobodil črnce v južnih državah, je bilo veliko črncev nezadovoljnih, misleci si "gospodar pa vendarle mora biti." Ravno tako je tudi s južni-

mi Slovani, tudi oni mislijo: "Kralj mora biti."

Zvesti madžarski hlapei krone so sklenili v svojem parlamentu postaviti, da ima slaherni Madžar pravico pisati pred svojim imenom "junak", ki se je boril v svetovni vojni ali pa proti boljševikom. — Naši legionarji bodo gotovo posnemali Madžare in ker bodo oni imeli junaka Janusa gotovo posnemali Madžare in ukom Karimijem, junakom Lojzetom, junakom Falotičem, itd.

Neki dopisnik se je tako njezil na neki "delavski" list, ki priporoča republikanec Hardinga, da ga ne bo več naročil. Nam se le čudno vidi, da je bil sploh naročen na tak list. Dopisnik in naročnik omenjenega lista bi pač moral vedeti, da so prijatelji delavca tudi Harding in Cox in drugi politični bos, kakor tudi "neodvisni delavski" listi, kadar — potrebujejo delavce.

Mali Janezek je prišel nekega dne prepoznati v šolo in učitelj ga je vprašal, zakaj da je tako pozno prišel v šolo. Janezek mu odgovori: "Naša mačka je imela mlade, ki so prvi političarji." Učitelj ga vpraša, kako političarji so in Janezek mu odgovori: "Trije so republikanci in trije pa demokrati." — Učitelj: "Tako?"

Devet dni pozneje se pa učitelj spomni Janezka in mladih mačk in ga vpraša: "No, Janezek, kaj je pa z vašimi mačkami, republikanci in demokrati?" Janezek odgovori: "Soj niso več demokrati in ne republikanci! Sedaj so vsi socialisti." — Učitelj: "Kaj pa to?" — Janezek: "Odprle so se jim oči." — F. Barbic.

Is zapadne Virginije. — Ko je človek na potovanju po raznih krajih Unije, vidi marsikaj in sliši tudi veliko novega. Prepotoval sem že veliko krajev in raditega naj poročam nekatere stvari v široko javnost.

Pred nedavnim časom sem se nahajal v bližini Fairmounta, W. Va., v premogarski naselbini bliže rova "Annabelle Mine" št. 1. Moj namen ni na dolgo in široko opisovati to naselbino, ampak poročam naj le o nečeti ožroma o poboji, ki se je dogodil v tej naselbini. — Hrvatje so prvotno ali slavili takozvano "kristinjo", pri kateri slavnosti ni primanjkovalo "Pickhandle," ali "Rabbin Jacka," ali kakor ga še nekateri imenujejo Galilejea in kot je že tudi navada, tudi "ta kratkega," ni manjkalo pri tej ceremoniji. In pripetilo se je, da je bil nek Hrvat obrezan z nožem v spodnji del telesa in kakor sem čul, bo le težko ostal pri življenju. In ako bo okrevaj, bo revež pohabljen za celo življenje, ker sta obe nogi mrtvoudni. Ta Hrvat je neoznejen in je bil splošno priljubljen pri vseh tamošnjih naseljenih, in sedaj se bori s smrtjo v Fairmont v bolnišnici. Ime tega Hrvata ni znano. — Nekako osem dni po tem dogodku se je pa zopet odigraval v tej naselbini drug žalosten dogodek in sicer v prenočevališču in hranilišču ("Boardinghouse"). Na plačini dan so stanovanči pili pozno v noč in razumno da "Rabbin Jacka" in "Moonshinewhisky." Med gospodarjem in nekim Rusom je pa prišlo do prepira, ki se je končal s tem, da je gospodar udaril tega Rusja s kladivom po glavi in končno ustrelil v trebuh in Rus ima čreva prestreljena na devetih mestih in se sedaj bori s smrtjo v bolnišnici, ako že ni podlegel ranam.

Ko sem opravil svoje posle v tej naselbini, sem odpotoval po železnici v Morgantown, W. Va. To mestece je precej prijazno in čedno. Posebne industrije ni v tem mestu in premogorje so precej oddaljeni. Kot sem slišal, je to mestece priljubljeno bivališče milijonarjev in ljudskih izkoriščevalcev. Nedaleč od tega mesta je malo mestece Star City, kjer so velike steklarne Premogorova ni nobenega. So pa veliki premogorovi na nasprotni strani reke Monongahela, čez katero se preplje s brodom (Ferry) v mesto Randall. Od mesta Randall je izpeljana lepa cesta v takozvani "Scout Room Hollow," kjer se nahaja veliko število premogorov, ki so večinoma še vsi novi. V teh premogorjih sta dve premogovni žili, pittsburska in "evangel," kateri sta debeli od pet do osem čevljev. Pripovedujejo, da sta obe žili še precej čisti in da

se ne nakaja v njih takozvani "Bonny" ali kakor nekateri imenujejo "Bench." Zveplenca (infery) je pa dovolj. Ti premogorji so vsi uniženi razen treh, katere lastuje "Berry Coal Co." Odpisujejo še vrsto nove premogorov in čez nekaj časa bo tukaj razvita velika premogorovna industrija. Slovencev je naseljenih tukaj še precejšnje število, ki so pa tako raztreseni, da jih človek komaj najde. Večinoma vsi samotarji ali "pellaže," in so večinoma sami zastarani grebniki in radi tega vsi zelo želijo, da bi prišla v ta graben kaka slovenska evetka, da se otresejo nadležnega peharskega jarma. Okolica je zelo dolgočasna, toda človek se končno le privadi, kot se Kočevar privadi. Jaz sem vpeljen v rovu "Davis" št. 1, ki so mi pa še nekoliko dopade; le voda je malo preveč, da moram nositi škornje z gumija. —

Pred kratkim je prišel v tukajšnje naselbino nek Hrvat iz Gallo-way, W. Va., ki je zelo agilen za premogarsko organizacijo U. M. W. of A. in vsled tega je bil izvoljen na prvi seji tukajšnje podružnice v odbor. S svojim nemornim delom je že precej izboljšal delovne razmere v rudnikih. Ker tehničar ni bila v dobrem stanju in sicer le preveč premogonakopni zastoj, smo tudi stvali nekaj dni in družba je morala tehničar popraviti.

Kakih sredstev se poslužujejo tukajšnje premogovniške družbe napram delavcem agnim za organizacijo, naj priča naslednji dogodek, ki se je odigral zadnji teden: Družba se je hotela na vask način iznebiti Joe Mayorja, predsednika tukajšnje podružnice U. M. W. of America, in ker se ni hotel sam prostovoljno izseliti, je premogovniška družba, kakor je splošno mnenje tukajšnjih premogarjev, izpila pravi pekleni akt naert. Najela je nekega svojega podprenika oziroma hlape, da je podtaknil palčico dinamita pod tehničar in sicer ne pri onem rovu, v katerem je bil vpeljen imenovani Hrvat, ampak pri nekem drugem rovu. Toda na srečo, ko je ta dinamit eksplodiral, je odtrgal samo eno desko. To eksplozija se je pripetila nekako o polnočnih zjutraj in družba je takoj poslala po detektive (katere je imela gotovo že pripravljene) in političnega psa v Fairmont, W. Va. Podajo se takoj na lice okoližije in od tu pa naravnost v stanovanje omenjenega Hrvata ga aretirajo, vklenejo in odvedejo v zapor v okrajno ječo v Morgantown, kjer je še sedaj in čaka obravnave. Tukajšnja okrajna organizacija U. M. W. of A. se je zavezala, da dobi tega Hrvata iz ječe, da bi ne sedel po nedolžnem v ječi za človek, katerega je storil nekdo drugi.

Upam, da bo tudi nam posljalo solnce svobode! In ako hočemo to doseči, se moramo vsi organizirati strokovno in politično. Kajti brez organizacije je delavec suženj.

Volitve so pred durni. Rojaki, delavljani, apeliram na vas, oddajte svoje glasove kandidatom socialistične stranke, volite sodra Debsa in druge, katerih imena so na delavski volilni listi! Ako bodete to storili, ste lahko prepričani, da bo tudi nam enkrat zasijalo solnce svobode. — Josip Lustik.

BANDIT JE SVOJO PRETPEL STARO ŽENO.

Monaca, Pa. — Bandit z masko na obrazu je vstopil v stanovanje 80-letne Angeline Woods in jo potolkel v nezavest.

Stara žena je bila sama doma, ko je okoli petih popoldne zaslišala ropot v gornji sobi. Šla je gledat, kaj se godi. Predno je zasukala na pomoč, jo je neznan bandit že zagrabil za vrat in jo prijel teptati po glavi.

Topel jo je toliko časa po glavi, dokler ni omedlela. Ko so jo našli, so mislili, da je mrtva. Poklicani zdravnik je konstatiral, da je bila udarjena šestkrat z nožem topim orodjem po glavi. Ko je stara žena prišla zopet k sebi, je opisala vsa dogodek in je dejala, da je bil napadalec star okoli šest in dvajset let, prek obraza je pa imel zavezan robe.

200 DELAVOV VESTNI NA OČI.

Alton, Ill. — Tukajšnja Leade-Steel kompanija je oddala dvisto delavcev, ki so delali v edelfu valjarjev.

Ameriške vesti.

COLBY JE UMAKNIL BESEDO: HARDING NI "BOLJŠEVIK"

Washington, D. C. — Državni tajnik Colby je izjavil v četrtek, da je zadovoljen s pojasnitvijo senatorja Hardinga, tikajočim se Vanderlipove misli v Moskvi, in da ne trdi več, da je Harding v kakšni zvezi s sovjetsko vlado.

UBIL SE JE PRED POROKO.

Nagaumee, Mich. — 40-letni zobozdravnik dr. B. J. Miller je bil liti k poroki. Zdolaj v pritličju so čakali nanj njegova nevesta in prijatelji. Zaklical jim je dolgi po stopnicah: "Takoj pridite, v eni minuti sem pri vas." Počila je tovska puška, zobozdravnik je izviril samomor in iz potoka ni bilo nič.

SKOK V GLOBOCINO IN SMRT NI POSREČILA.

Denver, Colo. — 62-letni James Riley je skočil s stolpa Danielsa in Fisherja, ki je visok dvajset nadstropij. Padel je doli le tri nadstropja in obelzel na balkonu s zlomljenimi nogami. Zdravniki ujavljajo, da najbrž okrevajo.

ŽENSKA JE PREPODILA BANDITE.

Philadelphia, Pa. — Mrs. W. Gilchrist je slišala ropot v kleti. Pogledala je, kaj se godi in je videla, da banditje nakladajo njen šampanjec. Vzela je samokres in ustrelila. Ranila je enega bandita, kar je drugo tako oplašilo, da so ranjenega bandita odnesli hitro na tovorni avtomobil in se jadreno odpeljali.

BRITSKO ZLATO JE DOSPELO V AMERIKO.

Philadelphia, Pa. — Parnik "Saxonia" je pripeljal iz Londona za deset milijonov dolarjev zlata. Zlato je bilo izročeno zvezni rezervni banki.

KAKO ŠPEKULANTJE VLEČEJO JAVNOST.

Med tem ko kriče, da domača pšenica ne prihaja na trg, uvažajo kanadsko.

Chicago, Ill. — Vsi velebizniški listi so polni vesti, da ameriški farmarji "štrajkajo" in nočejo prodati pšenice, med tem pa prihaja na ameriški trg kanadska pšenica in moka, ki imata nižjo ceno. Kanadski mlinarji prodajajo sod moke od osemdeset centov do enega dolarja ceneje kot ameriški.

Slišajo se glasovi, da je bilo samo zdaj od ameriških mlinarjev in špekulantov pokupljenih dvajset milijonov bušev pšenice. Od kar so pričeli prevažati letošnjo pšenico in do petnajstega oktobra je bila ta pšenica importirana.

Najlepše je pa na stvari, da so ameriški mlinarji podražili moko vprav sedaj, ko se je izvedelo, da so kupovali kanadsko pšenico, češ, da se je podražila ameriška pšenica.

Kdor ni udarjen s slepoto, ta lahko spozna to profitarstvo igre mečetařev, prekupecev, borziarjev, mlinarjev in drugih biznismenov, ki imajo svoje prste poleg.

Tako dobivajo počasi špekulanti tudi kontrolo nad kanadsko pšenico in kadar jo bodo imeli popolnoma pod svojo oblastjo, takrat bodo nagnali bušelji pšenice na tri dolarje.

IZVRSTNA KRMA ZA KOKOŠI V ZIMSKEM ČASU.

Washington, D. C. — Zvezni državni poljedelski departament priporoča vsem kokojerejem kot zelo izborno krmo za kokoši v zimskem času skajeni oves, zdrobljene nemške detelje (alfalfa), deteljo, zelje in zrezana pesa ali repa. Zelje naj se vedno obova v kurniku, da kokoši morejo odkakovati od tal, da lahko pridejo do njega; koščki repe ali pese naj se nataknejo na žebelj in

pritrji na steno kurnika okrog enega čevlja od tal, da se vedno snažni. V kurniku naj bodo tri vedno posuta s školjkami lupinami, ogljem in ako mogoče s peskom. Ravno tako naj bo vedno dovolj čiste vode v kurniku. Spleh naj se krmi kakorkoli pozimi kolikor mogoče največ s zelenjavo, ako hoče, da bodo kokoši legle jajca. In ravnotako naj bo kurnik ogrejen, da se ne zaredi kak mrdes v kurniku.

LJUBEZNA DRAMA NA FARMU.

Harbor Springs, Mich. — Neki John Harado, mladič, je ustrelil 35-letno farmarsko vdovo Margareto Kennedy, ki se je sem priselila iz Ohijsa. Podtaknil je ogenj in ustrelil se sebe. Tako je bopovedala 6-letna hčerka Kennedyjeve pred namirsko poroto. Oblasti sodijo, da je Harado mučil vdovo, ki ga je pa odklonila.

Inozemstvo.

Mehiški guvernator aretiran.

Mexico City, Mehika, 29. okt. — General Calles, vojni minister, je ukazal v uredu aretirati Castrosa Greña, guvernatorja države Tamasco. Aretacija se je izvršila na sklop narodnega senata, ki je obtožil Greña, da je zakrivil napad na poslance v taborni zbornici zadnji ponedeljek. Vojski so streljali v zbornico in ubili dva poslance in ranili druge tri.

Silvia Pankhurst je priznala, da je revolucionarka.

London, 29. okt. — Silvia Pankhurst — hči Eveline Pankhurst, znane voditeljice sufražet pred vojno — je pri obravnavi priznala, da deluje za proletarsko revolucijo v Angliji. Obtožena je bila, da razširja puntarske tiskovine med vojski in pomorščaki. Pankhurstova je priznala, da je ona odgovorna za razširjanje članka v listu "Workers Dreadnaught" in da ni Marksove nauke. Rekla je pred sodnikom: "Oliver Cromwell se je bojeval za spremembo sistema v svojem času, jaz se pa borim danes. Obtožena sem, da učim revolucijo. To je res. Učim jo in učila jo bom do konca svojih dni. Revolucija koraka po vsem svetu. Ravnokar sem se vrnila iz sovjetske Rusije in povam vam, da otroci na vzhodni strani kapitalističnega Londona bolj stradajo, kot pa otroci v komunistični Moskvi." Pri teh besedah jo je sodnik ustavil in obsodil na šest mesecev zapora.

Nemški monarhisti se gibljejo.

Berlin, 29. okt. — Večraj je bila v nemški zbornici burna seja. Filip Scheidemann, vodja večinskih socialistov, je obtožil nacionalistično stranko, da ruje proti republiki in na skrivaj deluje za obnovo monarhije v Nemčiji. Scheidemann je napadel domobranskega ministra Gieselerja, da je monarhist in da je v protirevolucionarne svrhe skrivil v okolici Potsdama 900 strojnico in tisoče pušk, namesto da bi bil orožje oddal razoroževalni komisiji. Na to obtožbo so nacionalistični poslanci zagnali velik hrup in malo je manjkalo, da ni prišlo do boja na pesti.

Nemci morajo dati 275.000 ton ladij stenil.

Pariz, 29. okt. — Zavezniška odškodninska komisija je zaključila, da mora Nemčija dati zaveznikom 275.000 ton ladij kot nadomestilo za potopljeno floto v Scapa Flowu.

Plebiscit med Poljaki in Litvinci.

Bruselj, Belgija, 29. okt. — Izvrševalni svet lige narodov, je odločil, da se vrši plebiscit v spornih pokrajinah, radi katerih se prepirajo Poljaki in Litvinci.

Rumunija dobila Besarabijo.

Pariz, 29. okt. — Danes je bil v ministrstvu zunanjih zadev podpisan dokument, ki daje Rumuniji rusko provinco Besarabijo. Dokument določa, da ga podpisuje tudi Rusija, kadar dobi vlado, katero bodo pripravili zavezniki.

Španija je ugaljena radi ponujanja posojila.

Madrid, 29. okt. — "El Sol" piše, da so bankirji v New Yorku ponudili Španiji posojilo v vrednosti 25 milijonov dolarjev, toda špan-

ski finančni minister je odklonil posojilo. Omenjeni list pravi, da je ponudba ameriških bankirjev ponizanje za Španijo in španska vlada naj odgovori s ponudbo, da posodi Združenim državam milijardo pezeta.

20.000 vojakov okupiralo mehiško mesto, v katerem je zastavljalo 1500 policajev.

San Antonio, Tex., 29. okt. — Guadalajara, glavno mesto države Jalisco v Mehiki, je v obsednem stanju vlad stavke 1500 policajev. Ko so policisti stopili v stavko, so banditje izrabili položaj in ropali več bank in prodajalnic. Kmalu nato je prišlo v mesto 20.000 (!) vojakov, ki so ustrelili sedem banditov.

Generalna stavka grozi Mehiki.

Mexico City, Mehika, 29. okt. — Delavska situacija po vsi Mehiki je zelo slaba. Časopisi poročajo, da se pripravlja delavstvo na generalno stavko.

Anglija zaplenila italijanski parnik na poti v Rusijo.

London, 29. okt. — "Daily Herald" je danes objavil brezplačno brzojavko iz Moskve, ki se glasi, da so angleške bojne ladje v Črnem morju zasegle italijanski parnik "Ancono", ki je plul v

JAVNA ZAHVALA.

Slavonije Immigrant Bank, New York, N. Y. Gospodje: —

Dne 10. avgusta poslala sem po Vaši banki gospe Nezi Haspel v Poljane pri Pakracu v Slavonijo znesek od 1.103 krones in danes sem prejela prejemno potrdilo po njej sami podpisano, da je dne 9. septembra denar prejela.

Ker ste posiljatelj v tako kratkem času izvršili in s tako točnostjo izplačali denar, vam se s tem javno zahvaljujem in Vas še ostalim rojakom priporočam.

Vaša Mary Petan, 1007 Ferriell St. Chester, Pa., 19. oktobra 1920.

ZDRAVI BOLNE LE NA RAVNIM POTOM.

Milijoni ljudi vs danes kažejo obnovo zdravja in živiti do starosti let. Vsi vporočajo samo naravno zdravilo, kot n. pr.

BOLGARSKI KRVNI ČAJ, ki čisti kri; izli žreva; odlači ledenece; vrti jetra; pomaga obistim.

Slehnra skrbna družina ima doma zavitek čistega solčnega čaja, kot prvo pomoč proti prehladu, influenci, gripi, pljučnici in drugim nevarnim boleznim.

NA PRODAJ V VSEH LEKARNAH. Dobito ga tudi po pošti. 1 velik zavitek stane \$1.25, trije zavitki \$3.15 in šest zavitkov \$5.25. Naslov: H. H. Von Schlick, President Marvel Products Company, 8 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

ROJAKI SLOVENC IN HRVATJE

po širni Ameriki, kadar ste namenjeni kupiti farmo se obrnite do mene, predno greste kam drugam kupovati, ker jaz prodajam farme že več let in sem eden prvih slovenskih prodajalcev v Clevelandu.

Že mnogim sem oskrbel dobre farme in pošteno kupčijo, tako da so danes srečni in zadovoljni pa bodete tudi vi in vsak ki bo od mene kupil. Imeli ne bodete nobenih sitnosti in svojega denarja ne bodete zavrgli temveč bodete postreženi v vaši zadovoljstvo. Jaz vam razkažem farme kakoršne hočete in si poljubno izberete kar vam bo všeč, kar jaz gledam na to da so moji kupci pošteno postreženi, ne kot drugi prodajalci ki gledajo samo na to da pri vas kaj zaslužijo. Zapomnite si, da je to poštena resnica. Za nadaljna pojasnila glede farmarskih kupčij in razmer se obrnite na moj naslov:

JOHN ZULIC, 1378 Marquette Rd., Cleveland, Ohio. Telephone Recordale 3622.

Novorosijak z materijalom za sovjetsko Rusijo. Parnik je bil odveden v Batum. Brzojavka pravi, da je to navadni rop, kajti pristanišča ob Črnem morju niso blokirana.

PRETEP ZARADI MACSWI-NEYEVEGA TRUPLA.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

novskimi zastav, ki se ne smejo pokazati na Irskem; bilo je tudi nebroj impisov, ki so obsojali Anglijo. Na obeh straneh ceste je pa stalo 10.000 policajev, ki so gledali demonstracije, toda niso se ganih, da bi prepovedali nositi puntarske zastave in uniformo irskih sinfajnovcev. Manifestacija se je izvršila popolnoma v miru. Londonski listi v splošnem priznavajo, da je bila največja politična manifestacija, kar jih je še kdaj videl London — in največja sovražna manifestacija, kakršna bi bila nemogoča v vsakem drugem mestu Velike Britanije.

Dublin, 29. okt. — Prvi sinfajnovce, obsojen na smrt od leta 1916, je 18-letni Kevin Barry. Vojno sodišče ga je večraj obsodilo na večala radi udeležbe pri nekem napadu na angleške vojske. General Macready je potrdil obsodbo in fant bo obešen v ponedeljek zjutraj.

Včeraj sta bila ubita dva vojaka in trije so ranjeni, ko so sinfajnovci napadli vojaški voz pri Thomastownu. Bitka je trajala pol ure.

FRANCOŠKA ČETA "COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE"

Naravnost v Hamburg. Parnik Niagara odpluje Nov. 10.

Kabine in tretji razred na razpolgo.

Pišite na urad družbe: 10 State Street, New York, N. Y.

VELIKA RAZPRODAJA 25 RAZLIČNIH TRUKOV (AVTOMOBILOV). PRIDITE V SOBOTO IN NEDELJO, KO BOMO PRODAJI 50 AVTOMOBILOV.

Prostor prodaje je na prami loti pri 2340 WABASH AVE., CENE SO \$100 IN VEČ NA LAHKE OBROKE BREZ OBRESETI.

onim, ki imajo dobra priporočila bomo prodali tudi na določeno odplačila.

BREZ OBRESETI.

Cena za	Plačaj	Mesečno
vos	lahaj	odplačevanje
\$ 200	\$ 75	\$25
\$ 300	100	30
\$ 400	150	35
\$ 500	175	40
\$ 600	200	45
\$ 700	250	50
\$ 800	300	55
\$ 900	325	55
\$1000	350	60

Nobenih obrestí se ne plača.

PRIDITE ZBODAJ MI VZAMEMO TUDI VAŠ STARI AUTO V ZAMENO.

(Nis ni starejšega od 1912) NAJBOLEŠE SE VEDNO PRVO PRODA.

ZAPOMNIŠ SI PROSTOR. PRAVNA LOTA 2340 WABASH AVE. MITCHEL AUTO CO.

V soboto in nedeljo samo bo ta prodaja, brez izjeme DRE ALI SOLNCE.

PRODAJA PRIGONE TOČNO OB 9 URI A. M.

Vse se lahko prišle in pregleda predno se zaključí kupčija, in sicer na 2325 Michigan Ave. Odprto ob večerih.

AVSTRIJSKI VOJAKI.

Moški, ki so bili vojaki v avstrijski vojski za časa svetovne vojne, sedaj lahko pridejo iz Jugoslavije v Ameriko, če vam na pravi tematske prošnje in druge potrebne listine.

MATIJA SKENDER javni notar za Ameriko in stari kraj.

6227 Butte Str., Pittsburgh, Pa. On vam jamči, da pride oseba, ki si je želite k sebi, — ali pa vam povrne denar. — V vseh pravnih in notarskih poslih pa v zadevah, ki so v zvezi s potovanjem vaših ljudi iz starega kraja, se obrnite nanj, pa boste v vseh zadovoljni, kajak, on je za vas, a vi bodite izanji.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2687-89 50. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Podporna Jednota.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODESK.

Predsednik Vincent Canhar, podpredsednik Anton Hraat, Box 140, Cannelburg, Pa. gl. tajnik Math Turk, tajnik knjižničar: edibit Paul Berger, sekretar gl. blagajnik Frank S. Tavehar, upravitelj glavnice Filip Golina.

PROSTNI ODESK.

John Underwood, predsednik, 408 Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenhar, Box 274, Burlington, Ohio, Jos. Radick, Box 432, Smithton, Pa., Frank Gourek, 5200 Prosser Ave., Cleveland, Ohio, John Ervenc, 1008 First St., La Salle, Ill.

SOLNIŠKI ODESK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2687-89 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Peterich, Box 436, Bridgeville, Pa. ANTON VADICK, Box 73, Wink River, Pa. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sukal, Box 104, Grand Haven, Mich. na jugozahod. Leo Kaban, Box 304, Gilbert, Minn., na severozahod.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovich, predsednik, 12817 Waterloo Rd., Collingwood, Ohio, Jakob Ambroski, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincent Canhar, John Underwood in Matt Petrovich.

Zdravstveni odbor.

PREDSEDNIK: Frank Alot, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Trudi, Box 181, Lawrence, Pa. Josko Oves, 265 Englewood, Detroit, Mich. Jos. Shub, 1101 E. 98. St., Cleveland, Ohio. Mary Udevit, 1944 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Rem, 6908 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jaka Zvernik.

POZORI — Karpinskih in gl. odpravnik, ki dajejo v glavnem uradu, na vrsti takole: VSA PISMA, ki so namenjena na vrsto gl. predsednika in njegovih Podpredsednikov S. N. P. J., 2687-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE SOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVI: Solniški tajništvo S. N. P. J., 2687-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki so tičeje gl. izvrševalnega odbora in jednote vsebo te naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2687-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE V ZVEZI S BLAGAJNIŠKIMI POSLI so pošiljajo na naslovi: Blagajništvo S. N. P. J., 2687-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse prišle glavnice posiljajo v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petrovichu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je spredaj.

Vsi posli na gl. parovni odesk na naj pošiljajo na naslovi: John Underwood, 408 Hay Street, Springfield, Ill.

Vse prišle proti uradni glavnice se naj pošiljajo na naslovi: Podpredsedništvo S. N. P. J., 2687-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namizila, ogledi, naročila in spisi vseh, huj je v zvezi s glavnico jednote, naj se pošiljajo na naslovi: "Prosveta", 2687-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

AKO ŽELITE DOBITI SVOJCE, sorodnike in prijatelje iz domovine v Ameriko po niski ceni! POSLATI DENAR HITRO in po najnižji ceni! POTOVATI V STARI KRAJ po najnižji ceni, tedaj se obrnite na

EMIL KISS BANKIR

133 Second Ave. New York, N. Y.

Prodajam parobrodne listke iz domovine v vse kraje v Ameriko. Izdelujem vse potrebne pisme in potrebne spise za dobavo svojcev. Potnikom v stari kraj posredivim polna lista in računam te konularne pristojbine.

Najboljše in najkoristnejše božično darilo

za vaše sorodnike v starem kraju je denar. Mi ga odpošljemo za vas točno in ceno. Vašim dragim darujte ulčno knjižico. Mi plačamo obresti na vse hranilne vloge po

4%

Ako želite dobiti vašo družino v Ameriko, mi vam posredivmo vse potrebno.

Prodajamo tudi parobrodne listke za vse proge EA in 12 Evrops. Za vsa pojasnila pišite vedno na

NEMETH STATE BANK

Glavni urad Podružnica
10 East 22nd St. NEW YORK CITY 1007 Second Av.

ANCHOR LINE

PARNIK S. S. ITALIA

ODPLUJE DNE 17. NOV. V DUBROVNIK IN TRST

Cene tretjemu razredu so:

DUBROVNIK	\$125.00
TRST	\$100.00

in \$5.00 vojni davek.

V vašem mestu je zastopnik Cunard Anchor družbe. Pojdite k njemu po navodila.

ZA BOŽIČ LAHKO POSLJE VSAK ZABOJ SVOJCEM V STARI KRAJ.

Šprajmemo zaboje do 1.000 funtov teže, toda zaboji morajo biti močni, da se ne razbijajo.

Mi bomo odposlali vse zaboje sred novembra, tako da jih dobe zagotovo za božič.

Računamo za prevoz le 15 centov za funt. Kder bo pošil naj pošlje tako, da jih dobimo do 10. novembra.

EUROPEAN TRADING & EXPORT CO., STRUKEL & HORAK.

85 — 9th Avenue — NEW YORK, N. Y.

POTOP.

Zgodovinski
— roman —

Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

Takrat je spoznal, da je treba bežati po jedini se nezasedeni poti.

Urno je odjezdil h konjici, mahnil s sabljo in zakričal: "Nazaj, gospodje, v redu, v redu!" kar se nakrat tudi od zadaj začne strel, pomešan s krikom vojakov.

Mečnik je spoznal, da je obkoljen od vseh strani ter da je prišel v past, iz katere ni izhoda, niti rešitve.

Oostala mu je torej samo časna smrt. Radi tega je skočil pred vrsto jezdecov in zaklical:

"Ni rešitelj... Pademo, drug poleg drugega! Ne bodi nam žal krvi za vero in domovino!"

Med tem je strel njegovih pešcev, ki so branili vrata, kakor tudi konjice na levem krilu jel oslabevali, a čimdalje močnejši krič sovražnika pa je napovedoval njegovo skorajšnjo zmago.

Toda kaj pomenjajo hrupavi glasovi lovskih rogov v poslednjih vrstah Sakovičev in kaj odmev bobnov v švedskih vrstah?

Zares se je dal slišati nekak čuden, presunljiv krič, ki pa ni bil sličen kriču zmage, marveč dokaj bolj kriču groze.

Strel pri vratih je nakrat utihnil. Sakovičeva konjica je dirjala na vrat na nos od leve strani na veliko cesto. Na desni pa so obstali pešci ter se jeli, mesto da bi napredovali, umikali v goščavo.

"Kaj je to? Za Boga! Kaj pomeni to?" kričali mečnik.

Toda evo, iz gozda, od koder je bil prišel Sakovič, so se prikazali ljudje, konji, prapori, bunturci, sablje. Oni niso šli, niso tekli, marveč drveli kakor vihar, kakor orkan.

"A kaj? Kdo nas je rešil, mečnika, oddelek in vse Volmontovce? Pred kom je bežal Sakovič? Kdo je pobil njega in švede? ... Vse to je učinil Babinčič. ... A kaj? Vedela sem že naprej, da pride. Saj sem mu pisala pismo. Da, on me ni pozabil. ... Vedela sem, da pride. Jaz sem ga pozvala! Oh, Alenka, Alenka, kako sem jaz srečna! Ali ti mar nisi dejala, da njega, nihče ne zmaga! Z njim se ne more kosati niti sam Čarnecki. ... Bog, o Bog! Resnica, da se on vrne semkaj? Še danes? Ako bi se on ne mislil vrniti, pa bi ne bil prišel semkaj. ... Ali čuješ, Alenka, konji razgajajo v daljavi. ..."

Toda v daljavi ni nihče razgajal. Samo proti jutru se je začel ropot konjskih kopit, krič in petje. Mečnik se vrača. Jezdci na penastih konjih so napolnili vso vas. Petju, krik in pripovedovanju ni hotelo biti konca.

Mečnik, pomazan s krvjo, zasoplen, toda neizklicno vesel, je pripovedoval do solnčnega vshoda, kako je pobil oddelek sovražnikovih "rajtarjev", ko jih je podil skoro za dve milj daleč ter jih ugonobil do poslednjega.

Vsi so bili toliko uverjeni, da se takoj vrne Babinčič.

Toda napočil je poldan, na to je prekorčila solnce čilo drugo polovico pota in se jelo nagibati k zapadu, toda Babinčiča še ni bilo.

Anica je proti večeru lice močno zagorelo.

"Ali mu je bilo mar samo za švede, ne pa tudi za me?" si je mislila v duhu. "Saj je vendar prejel pismo, predno je prišel semkaj."

Revica niti ni vedela, da sta duša Brauna in Jurija Bilevica bili že davno na onem svetu in da ni prejel Babinčič nikakega pisma.

"Ako bi bil on tudi prejel pismo, bi se bil sicer mahoma vrnil v Volmontovce, toda ne radi tebe, Anica!"

Minil je še eden dan; mečnik še vedno ni dal slovesa upanju ter se ni ganil iz vasi.

Anica pa je uporno molčala.

"S tem me je on grozno razžalil! Toda prav mi je tako za mojo lahkomišljenost, za moje grehe," je dejala sama sebi.

Tretji dan je poslal mečnik nekoliko ljudi na pozvedovanje.

Ti so se vrnili četrty dan z novico, da je vzel Babinčič Ponevež in da ni pustil od Švedov nobenega živga. Na to pa je zopet izginil, da ni nihče vedel kam.

"Sedaj ga ne najdemo, dokler znoví ne splava kje na površje!" reče na to mečnik.

Anica pa je bila vsa potrta in razdražena.

Peti dan je rekla Aleksandri

"Volodijevski je takisto vrl vojak, ni pa tak srhovež, kakor ta Babinčič."

"A nemara," je rekla na to Alenka zamišljena, "nemara pa le hoče Babinčiča ohraniti zvesto, oni, o kateri ti je pripovedoval na poti iz Zamostja."

"Nu, pa bodi tako!" Meni je to vse jednolično odvrne na to Anica.

Toda ona ni govorila resnice, kajti to ji le ni bilo vse jedno.

XIV.

Sakovičev oddelek je bil popolnoma razbit, brez ostankov. On sam se je še pravodobno skrčil blizu Poneveža. Na to se je klatil po njem v kmetki opravi nekoliko mesecev in se ni drznil pokazati še na božji svet.

Babinčič je planil nad Ponevež, ugonobil ondi stoječo posadko švedskih pešcev ter odšel preganjat Hamiltona. Ta ni bil zmožen zbežati v Liffandijo, kajti na poti v Šavljah in dalje pod Birzami so bile nakopičene znatne moči Poljakov; krenil je na vzhod in se nadejal združiti se z Vilkomerom. Že je bil povsem obupal nad rešitvijo svojega polka; ni pa na hotel pasti v roke Babinčiča, kajti splošno se je glasil glas, da pobija on vse jetnike.

Nesrečni Anglež je torej bežal, kakor beži jelen, preganjan od črede volkov in Babinčič, mu je uporno sledil za petami, radi česar se tudi ni vrnil v Volmontovce ter ni niti vprašal, čegav oddelek je bil rešil.

Že je začel mrz po jutrih pokrivati zemljo, torej je postal beg dokaj težavnejši, kajti sledov konjskih kopit je bilo moč videti povsod. Na polju ni bilo več trave in konji so jeli cepati od gladi.

"Rajtarji" se niso smeli več dalje muditi v vaseh, kajti hrabri sovražnik jih je ondi mogel ugonobiti vsak trenutek.

Končno je postal njihov položaj uprav neznošljiv; za živčev so imeli samo listje, drevesno skorjo in meso svojih konj, ki so poginili od gladi.

Čez teden dni so oni sami jeli prositi svojega polkovnika, naj se spusti z Babinčičem v boj, ker jim je bilo ljubše, da popadejo v boj, nego da umro počasne smrti od gladi.

Hamilton jih je ubogal ter se vstavil v Androniškah. Švedske moči so bile tako slabe, da ni moge niti misliti na zmago, zlasti ker je imel opraviti s takšnim nasprotnikom. Toda tudi sam je bil že utrujen ter si je želel smrti.

Bitka, ki je prišla pri Androniškah, je končala blizu Trupov, kjer so bili pobiti poslednji švedje.

Hamilton je umrl junaške smrti, boreč se pri križu ob cesti proti petnajstim Tatarjem, ki so ga hoteli iz početka živga ujeti, potem so ga pa, razjarjeni vsled upora, razsekali s sabljami.

Pa tudi Babinčičeva vojska je bila tolikanj utrujena da ni imela moči ni prenočevati v bližnji Trupe; kjer je kak polk stal v boju, tam se je tudi nastanil čez noč in se ni zmenil za trupla ubitih sovražnikov.

Po večerji so vsi zaspali kakor mrličji: celo Tatarji so odložili na drugi dan navadno preiskavo žepov mrtvih sovražnikov.

Kmitič, kateremu je bilo mar samo za konje, ni nasprotoval temu počitku.

Naslednji dan je Kmitič rano vstal, da bi prešel izgubljene vojske ter pravično razdelil plen. Vstavljal se je na griču pod onim "križem", pod katerim je padel Hamilton ter zaslusal poročila po vrsti k njemu prihajajočih tatarskih in poljskih častnikov.

Nakrat pristopi k njemu Akbah-Ulan, ki je bolj podoben strašilu nego človeku, saj je izgubil v volmontovski bitki nos, se nizko prikloni ter mu izroči neke okrvavljene papirje.

"Effendi!" pravi, "pri švedskem poveljniku so se našla nekaka pisma, katera vam oddam po vašem naročilu."

Kmitič je bil res enkrat za vedno zapovedal, naj se mu koj izroči po bitki vse papirje, kateri bi se našli pri ubitih; pogostoma je namreč mogel razbrati iz njih nakane sovražnikov ter se po tem ravnati.

Toda to pot se mu ni toliko mudilo, vsled česar je spravil papirje ter zapovedal Akbah-Ulanu, naj odpotuje s svojim oddelkom v Trupe, kjer bi se imeli počiti za dlje časa.

Radi tega so jeli korakati mimo njega polki drug za drugim. Spredaj so šli Tatarji, katerih že ni bilo v tem hipu več pet sto, kajti ostali so popadali v raznih bitkah. Vsak Tatar je nosil s seboj v kučmi, pasu, v sedlu in obleki mnogo denarja. Oni tudi niso bili več navadni Tatarji, vsi, kar je bilo slabejših, so poginili in ostali so samo orjaki in velikanji, skaljeni in utrjeni v boju. V neprestani vaji so se toliko izurili, da so se mogli postaviti po robu celo poljski plemiški konjici; na "rajtarje" ali pruske dragonce pa so kar planili kakor volkovi nad ovce. Zlasti pa so uporabili trupla svojih tovarišev, da so si potem razdelili med seboj njihov denar.

Sedaj so korakali gibno mimo Kmitiča, udarjali v kotle, piskali na piščalke in stresali buečke. Korakali so v takem redu, da bi tudi drugi vojniki tega ne mogli izvršiti bolje. Za njimi je pa šel oddelek dragoncev, katerega je Kmitič spravljal skupaj z velikim trudom, oborožen z meči in puškami, kateremu je zapovedoval bivši stražnik, a sedaj že kapitan Soroka.

Naslednja dva oddelka sta bila sestavljena iz plemstva. To so bili bujni in nemirni ljudje, toda v železnih Kmitičevih rokah so postali enaki pravilni vojaki. V boju niso bili tako vstrajni kakor dragonce, toda grozili so bili pri prvem napadu in ko je prišlo do ročne borbe.

Za njimi je šel korakalo okrog tisoč svojih prostovoljcev, ki so bili kaj dobri ljudje, pri katerih pa je bilo treba še dokaj truda, da postanejo kedaj pravi vojaki.

Slednji izmed teh oddelkov, ki je stopal mimo križa, je dvignil kvišku sabljo ter z glasnim krikom pozdravljal svojega poveljnika. Andreju je lice čimdalje bolj žarelo od veselja. S seboj je imel veliko moč. Z njo je on preli obilo sovražnikov krvi in Bog ve, koliko je še prelilje!

Veliki so bili res njegovi prejšnji gresi, toda sedanje njegove zasluge tudi niso male. ... Sedaj je bil on ponosen na to, kar je on učinil.

Saj je vendar v tej ljudovladi toliko ognjenega plemstva, toliko vrlih vojakov, toda čemu nobeden ne stoji na čelu takšni moči kakor on, in čemu ni učinil v Prusiji in na žmudskem nobeden toliko kakor on.

V tem hipu je začutil Andrej to, kar začuti sokol, kadar razprostre krila in se vpenja v višje. Mimo korakajoči oddelki so ga pozdravljali z glasnim krikom, on pa je dvignil glavo ter vprašal samega sebe: "Kam doletim!" In lice mu je zalila rdečica, kajti v tem hipu se mu je pojavila pred očmi hetmanova bulava, katero mu lahko poda hvaležna domovina po kraljevi volji za njegovo kri, za rane in za zasluženo bojno slavo. Njemu se ni bilo treba brigati za to, kedaj nastane to, njemu je se bilo treba samo biti jutri, kakor se je on bil večerj.

Končno se mu je vrnila bujna mladeniška domišljija k istinitosti. Kam naj odrine iz Trup, kje naj znoví napada švede?

V tem se spomni pisma, ki so se našla pri Hamiltonu. Izvleče jih iz šepa ter na veliko svoje začudenje spozna, da je bil naslov napisan z žensko roko.

"Gospodu Babinčiču, polkovniku Tatarjev in prostovoljcev," je prečital.

"Naslov se glasi na-me," reče Kmitič.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Ethin Kristan na shodu v Celju.

Dne 3. oktobra je politična organizacija socialno-demokratske stranke v Celju priredila javni shod, na katerem je bil sodrug Ethin Kristan glavni govornik. To je bil prvi Kristanov nastop v javnosti od kar se je vrnil iz Amerike. Udeležba industrijalnega in kmetijskega delavstva je bila ogromna. Zborovalci so navdušeno pozdravili Kristana in ženske so ga obsule s cvetjem. Sodrug Kristan je govoril o sedanjem političnem položaju v Jugoslaviji z ozirom na volitve v ustavodajno skupščino. Dejal je, da je jugoslovanska država doslej le provizori in šele konstituanta naj izdela osnovne zakone in da podlaga bodoči državi. Zahtevalo, da je v tej državi edino ljudstvo suvereno! Nihče nas ni osvobodil in nihče osvojil. Narod sam se je osvobodil in si ustvaril državo.

Noben posameznik nima pravice, lastiti si zaslug za ustvarjanje Jugoslavije. Ne po vzoru Srbije, ne po vzoru Avstrije ne smemo urediti svoje države, temveč vsi skupaj — ljudstvo — moramo si ustvariti nekaj novega. Svet se ne vrne v tiste čase, ki so bili pred vojno. — Govornik se je tudi dotaknil agrarnega vprašanja in rekel, da se mora rešiti brez treptanja. Kdar se straši kričanja veleposessnikov, ta ne bo rešil agrarnega vprašanja. Položaj kmetijskih delavcev je danes še žalostnejši kot položaj industrijalnega delavstva. Industrija se mora nacionalizirati in obratovanje tujeje kapitala se mora vrniti pod kontrolo jugoslovanskega proletarijata. — Sodrug Kristan je govoril za republiko. Dejal je, da nima nihče pravice usiljevati narodu monarhijo, dokler se sam ne izreče za njo. Narod mora govoriti — in govoril bo pri volitvah. — Govornik je žel burno odobravanje in shod je bil zaključen z velikim uspehom.

"Kritika" in Antikritika. V Zagrebu bo s početkom tega meseca začel izhajati književni list "Kritika", pri katerem bodo sodelovali "mladi" književniki, ki bodo v prvi vrsti kritizirali "stare". "Stari" bodo odgovarjali s svojim listom "Antikritika."

Nova gledališka Revija. Pododbor Udrženja gledaliških igralcev SHS v Ljubljani začne izdajati gledališko revijo "Maska", ki bo prinašala strokovne članke iz gledališke umetnosti, novosti in kritike iz dramatične literature, satire iz gledališkega

življenja, slike gledaliških umetnikov in komediografov. Izhajala bo dvakrat na mesec. — Poleg "Scene" je to druga gledališka revija.

Razmere v železniških barakah v Logatcu, Ljubljani in Grabšajnu. — Nešteto je bilo že pri- tožb zlasti o razmerah barak v Logatcu. Že so bile deputacije pri obratnem ravnateljstvu, a nobene pomoči. Železničarji, izpredvodniki pridejo utrjeni v Logatcu, se jih zagledajo pred seboj u- mazane postelje, rjube vse črne ali pa jih sploh ni, nikjer nobene mize, nikjer stola, če vse to vidi- jo, se jih polasti gnus in o počit- ku ni govora — 16 postelj v 1 so- bi; ta gre, oni pride, tako gre noč in dan, in utrjeni izpredvodniki ne zapro niti oči, kamoli da bi se od počili, in tako izmučeni, časih dve noči brez spanja gredo spet na vožnjo. — Med potjo — zgo- dilo se je že — kak zavirač zaspi. — Lahko se zgodi nesreča — in kdo bi se čudil?! Slično je v Lju- bljani, kjer so železničarske hiše- ce za prenočitve zasledili za urad- niške pisarne, a zdaj jih nočejo izprazniti. — Grabšajn na Kor- škem pa je slaven vsled mnogih sten, ki ne puste železničarjev spati. In tako se opaža nesnaga, nered pomanjkanje vsespovod. V Logatcu bi bile lepe, čedne po- stelje na razpolago, pa obratno ravnateljstvo ne preskrbi potreb- nih lokalov, ker barake so itak premajhne. Ohratno ravnatelj- stvo bi lahko kaj ukrenilo, če bi energično skrbelo za remedeure.

A ti gospodje tam dolj samo o- bljubujejo, drugače se pe la be- gajo, kje bi koga vrgli iz služ- zato ker ni pri Zvezi itd. Želez- narje smatrajo za svoje sužn- ki se morajo z vsem zadovolj- Treba je, da se otresemo balka- stva.

Naši zapiski. Izšla je 3-4 let- vilka te revije z naslednjo vse- no: Dr. Lončar: Kaj in kako? H. Wendel; Nemčija in Jugosla- vija: Abditus (Demokracija ali diktatura?); Dr. Sagadin: Volja red za konstituanto; Dr. Dolenc: Preosnova narodnosti; dr. Rosta- har: Psihologija narodnosti; dr. Erjavec: Agrarno vprašanje in komunizem; dr. Goršič: O ču- in melodijah slovenskega pra- znanstva ter dr. Krivic: T. Masaryk o socializmu in socia- lizaciji. — Pregled je razdeljen v politiko, socialno politiko, gospodarsko, literaturo, revije kulturo in umetnost s prispeli- Mihevea, Klinca, dr. Goršiča, Er- javea in Albrehta. — Novo a- redništvo (dr. Lončar, Abditus, Erjavec in Stibar) obljublja, da hoče voditi to potrebno in lepo- revijo zopet kot svobodno tribo- no za vse naše kulturne delave- brez ozira na njih politično pre- padnost. Revija stane letno 40 K; naroča se pri upravi "Naših zapiskov". Ljubljana, poštni predal 1. — Revijo najtopleje- priporočamo v naročbo. Naj le- ne bilo sodruga, ki ga zanima re- smo proučevanje socializma in aktualnih socialnih vprašanj, da bi ne imel tega lepega lista.

IMATE GLAVOBOL?
TUKAJ JE ODPOMOČ

Glavoboli nastajajo lahko od prenapenjanja možganov, nervoznosti, prenapenjanja oči, zaprtja, dispesije, zlo- čavosti, prehlada ali katarja, vsled gotovih ekscesov in mnogih drugih vzrokov, toda v vseh slučajih se vam nudi hitra odpomoč v

SEVEROVH TABLET
proti Glavobola in Neuralgiji
SEVERA'S TABLETS FOR HEADACHE AND NEURALGIA.

Vzamejo se zelo lahko, so neškodljivi in niso neprijetni. Lahko jih vzamete in greste takoj po svojem poslu.

Zavoj s 15 tablet 25 centov. Dobite jih pri svojem lekarju.

W.F. Severa Co.
Cedar Rapids, Ia.

Pošljamo denar v staro domovino

Kapital vloga in
prihodki
bliso \$12,000,000.

Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na Slovensko, Hrvaško, Dalmacijo in Istro. Nadalje pošljamo denar tudi v Srbijo, Bulgarsko in Rumunsko. Jamčimo za ves poslani denar, enako kot pred vojno, da bode hitro in točno izplačan. Prodajemo likarte na vse linije. Uradne ure so: 9 jutro do 5 zvečer. Ponedeljek in soboto po 8.30.

KASPAR STATE BANK
1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Pismo lahko vsakdo piše. Toda potrdilo pošte v starem kraju o pravi- lilem dostavljenju denarja se ne more ponarediti. Tukaj imate pravi vzorec.

Pošta kraljevstva SHS.

PRAVA HRVATSKA ŠTEDIONICA, ZAGREB.

Obavijest vrhu dostave

Niže opisan *novi list*

Broj: _____ težina _____ kgr. _____ gr. vrednost _____ K. fl.

na *Ulica Todorovih* u *Ulica Todorovih* 15. maja 1920.

predan u *Ulica Todorovih* dne _____ 1920.

Potpisani izjavlja da je gornja pošiljka po propisu uručena

dne _____ 1920.

Podpis

Naslovnik:

Predložnik uru- čujućega reda:

Ovu obavijest mora potpisati naslovnik, li predložnik do- tavnoga reda, ako dolazi poštom. Pošta tako određuje; valja je valja izdati pod omar! izdati pošte ustraj postiti postiti postiti, gde je

HENRY C. ZARO
39 Cooper Sq., New York, N.Y.